

Sygn. akt III AUz 349/19

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2019r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Małek-Bujak (spr.)

Sędziowie: Gabriela Pietrzyk-Cyrbus

Jolanta Pietrzak

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania C. Z. (C. Z.)

przeciwko Dyrektorowi Biura Emerytalnego Służby Więziennej w W.

o wysokość renty rodzinnej SW

na skutek zażalenia C. Z.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 30 maja 2019r., sygn. akt XI U 872/19

postanawia: uchylić zaskarżone postanowienie.

/-/ G.Pietrzyk-Cyrbus /-/ M.Małek-Bujak /-/ J.Pietrzak

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUz 349/19

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 30 maja 2019r. Sąd Okręgowy w Katowicach zawiesił postępowanie na mocy art. 177 § 1 pkt. 3¹ k.p.c., podając, że przed Trybunałem Konstytucyjnym zawisła sprawa o sygn. akt P 4/18, wszczęta na wniosek Sądu Okręgowego w Warszawie, o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej znowelizowanych postanowieniach ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016r., poz. 708 ze zm.).

W zażaleniu na przedstawione postanowienie, ubezpieczona wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione.

Zgodnie z treścią art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c., sąd może zawiesić postępowanie z urzędu, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym albo Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Przepis ten został wprowadzony ustawą z 10 lipca 2015r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015r. poz. 1311) i z mocy art. 21 ust. 2 tej ustawy obowiązuje od dnia jej wejścia w życie, tj. 8 września 2016r.

Zawieszenie postępowania, o jakim mowa w tym przepisie ma charakter fakultatywny, co oznacza, że może mieć miejsce, o ile sąd w okolicznościach konkretnej sprawy uzna to za celowe. Taka sytuacja może mieć miejsce, gdy sąd orzekający ma wątpliwości co do zgodności z Konstytucją normy prawnej stanowiącej podstawę rozstrzygnięcia i sam wystąpił w tej sprawie do Trybunału Konstytucyjnego lub uczynił to inny sąd.

Co prawda Sąd Okręgowy w Warszawie 24 stycznia 2018r. w sprawie XIII 1 U 326/18 skierował do Trybunału Konstytucyjnego pytanie prawne czy:

- art. 15c, art. 22a oraz art. 13 ust. 1 lit. lc w związku z art. 13b ustawy z 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biuro Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tekst jednolity z dnia 6 maja 2016r. - Dz.U. z 2016r. poz. 708 ze zm.) w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r. poz. 2270) w związku z art. 2 ustawy z 16 grudnia 2016r. są zgodne z art. 2, art. 30, art. 32 ust. 1 i ust. 2, art. 67 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP - z uwagi na ukształtowanie regulacji ustawowej w sposób ograniczający wysokość emerytury i renty mimo odpowiedniego okresu służby, w zakresie w jakim dokonano tą regulacją naruszenia zasady ochrony praw nabytych, zaufania obywatela do państwa prawa i stanowionego przez niego prawa, niedziałania prawa wstecz, powodującego nierówne traktowanie części funkcjonariuszy w porównaniu z tymi, którzy rozpoczęli służbę po raz pierwszy po dniu 11 września 1989 roku, skutkując ich dyskryminacją;

- art. 1 i 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r. poz. 2270) są zgodne z art. 2, art. 7, art. 95 ust. 1, art. 96 ust. 1, art. 104, art. 106, art. 109 ust. 1, art. 119, art. 120, art. 61 ust. 1 i ust. 2 Konstytucji RP, z uwagi na sposób i tryb uchwalenia zaskarżonych przepisów oraz wątpliwości, czy spełnione zostały merytoryczne przesłanki do ich uchwalenia.

Trybunał Konstytucyjny tymczasem nie wyznaczył jeszcze terminu rozprawy w celu rozpoznania tego pytania.

Zgodnie z art. 8 ustawy zasadniczej Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej, a jej przepisy stosuje się bezpośrednio. Niewątpliwie adresatem tej normy są przede wszystkim sądy sprawujące wymiar sprawiedliwości (art. 175 ust. 1),

a sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom (art. 178 ust. 1). Również art. 193 ustawy zasadniczej nie nakłada na sąd obowiązku zwracania się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym co do zgodności aktu normatywnego z ustawą zasadniczą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem.

Stosowanie Konstytucji nie jest więc zastrzeżone wyłącznie dla Trybunału Konstytucyjnego (art. 188 ust. 1), ale należy również do sądów, zarówno w przypadku zaistnienia luki w prawie, jak i wówczas, gdy sąd dojdzie do przekonania, że

przepis ustawy jest niezgodny z Konstytucją i nie powinien być zastosowany w konkretnej sprawie (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2017r., I UK 325/16, LEX nr 2389585).

W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się bowiem, że w tym przypadku nie chodzi o przeprowadzanie przez sąd powszechny, niejako w zastępstwie Trybunału Konstytucyjnego, oceny konstytucyjności przepisów ustawowych, lecz o ewentualną „odmowę zastosowania” przepisów, które są niezgodne (zwłaszcza w sposób oczywisty) z przepisami (wzorcami) Konstytucji RP (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1998r., I PKN 90/98; z dnia 19 kwietnia 2000r., II CKN 272/00, z dnia 29 sierpnia 2001r., III RN 189/00 oraz uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2001r., III ZP 12/01).

Nie narusza to jednak kompetencji właściwej dla Trybunału Konstytucyjnego, gdyż formalnie przepis ten w dalszym ciągu pozostaje w systemie prawnym i może być stosowany przez inne sądy orzekające w takich samych sprawach. Z uwagi bowiem na bezpieczeństwo obrotu prawnego kształtowanego również przez indywidualne akty stosowania prawa jakimi są orzeczenia sądowe - odmowa zastosowania przepisu ustawy może nastąpić wyłącznie w wypadku, gdy sąd rozpoznający sprawę nie ma wątpliwości co do niezgodności tego przepisu z Konstytucją, a sprzeczność ma charakter oczywisty, inaczej mówiąc, gdy zachodzi sytuacja oczywistej niekonstytucyjności przepisu, na co powołuje się skarżący.

W tej sytuacji i w świetle art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. Sąd nie ma więc obowiązku oczekiwania na wydanie wyroku przez Trybunał Konstytucyjny, zważywszy, że zawieszenie postępowania, a więc pozostawanie sprawy w stanie spoczywania, jest wyjątkiem od ogólnego obowiązku sprawnego działania każdej instytucji publicznej, przewidzianego we wstępie do Konstytucji oraz szczególnego obowiązku rozpoznawania spraw sądowych bez nieuzasadnionej zwłoki (art. 45 Konstytucji RP).

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 397 § 1 i 2 zd. 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

/-/ G.Pietrzyk-Cyrbus /-/ M.Małek-Bujak /-/ J.Pietrzak

Sędzia Przewodniczący Sędzia